

Practoraten en onderzoek

Zeven lessen uit het hbo
14 December 2022

Daan Andriessen

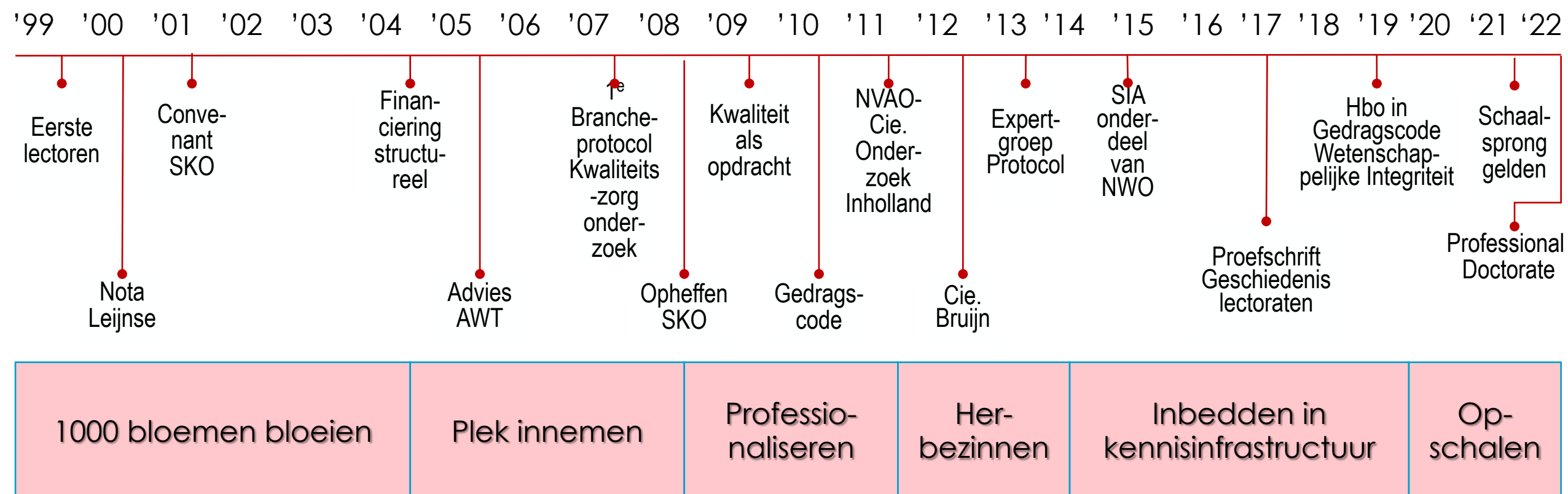

GEFELICITEERD!

61 practoraten
21 in ontwikkeling

Tijdlijn onderzoek in het hbo

Les 1: Organiseer zichtbaarheid en beïnvloeding

- Ontwikkel eigen verhaal
- Toon sprekende voorbeelden
- Toon doorwerking aan
- Zorg voor positief beeld bij ambtenaren OCW
- Zorg voor gezamenlijk leren: hoe doe je een practoraat? (Stichting 'Ieder mbo een practoraat')

Onderzoek: een wirwar van begrippen

- Onderzoekende houding
- Reflecteren op eigen handelen (vragen uit het eigen werk)
- Onderzoekend leren
- Onderzoeksmatig werken
- Op de hoogte blijven van ontwikkelingen
- Nieuwsgierig zijn
- Vragen stellen
- Kijken wat er elders al gedaan is
- In de literatuur en in data duiken
- Experimenteren en kijken of het werkt
- Technieken uit onderzoek moet gebruiken om tot een hoger abstractieniveau te komen
- Programmering van onderzoek
- Vraagverheldering (vragen uit de praktijk)
- Kijken wat er (elders) over het onderwerp bekend is
- Analyseren van gegevens
- Toepasbaar en werkbaar maken van kennis
- Komen van interessante inzichten via uitproberen in een aantal situaties naar handelingskennis die benut kan worden
- Ontwikkelen toepasbare kennis
- Oplossen van praktische vraagstukken

Onderzoek: een wirwar van begrippen

- Onderzoekende houding
- Reflecteren op eigen handelen (vragen uit het eigen werk)
- Onderzoekend leren
- Onderzoeksmatig werken
- Op de hoogte blijven van ontwikkelingen
- Nieuwsgierig zijn
- Vragen stellen
- Kijken wat er gedaan is
- In de praktijk in data duiken
- Experimenteren en kijken of het werkt
- Technieken uit onderzoek moet gebruiken om tot een hoger abstractieniveau te komen

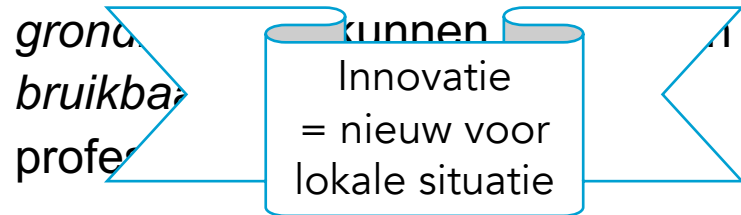
**Onderzoekend
vermogen**

- Programmering van onderzoek
- Vraagverheldering (vragen uit de praktijk)
- Kijken wat er (elders) over het onderwerp bekend is
- Analyseren van de situatie
- Toepassen van kennis
- Kortere termijn inzichten via uitproberen van aantal situaties naar handelen kennis die benut kan worden
- Ontwikkelen toepasbare kennis
- Oplossen van praktische vraagstukken

**Praktijkgericht
onderzoek**

Onderzoekend vermogen

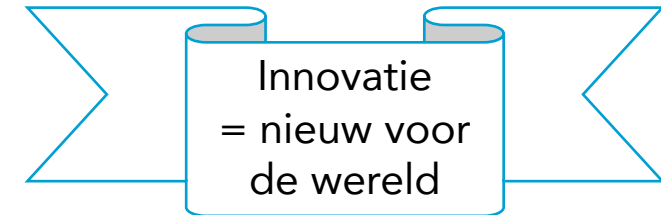
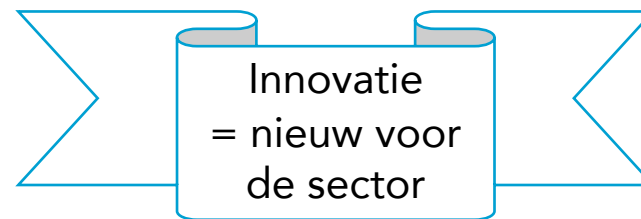
Het vermogen om in professionele situaties *vast te kunnen stellen* waar adequate (handelings)kennis ontbreekt, en *wanneer nodig* deze ontbrekende kennis met *passende*

- Vraag uit eigen werk
- Als onderdeel van beroepsproces
- Bestaande kennis
- Passende grondigheid: opzoeken, uitzoeken, onderzoeken

Praktijkgericht onderzoek

Onderzoek waarvan de vraagstelling wordt ingegeven door de beroepspraktijk en waarvan de opgedane kennis direct bij kan dragen aan die beroepspraktijk.

- Vraag uit beroepspraktijk
- Zelfstandig onderzoeksproces
- Nieuw-voor-de-wereld kennis
- Grondigheid volgens de standaarden van de discipline

Les 2: Voorkom verwarring

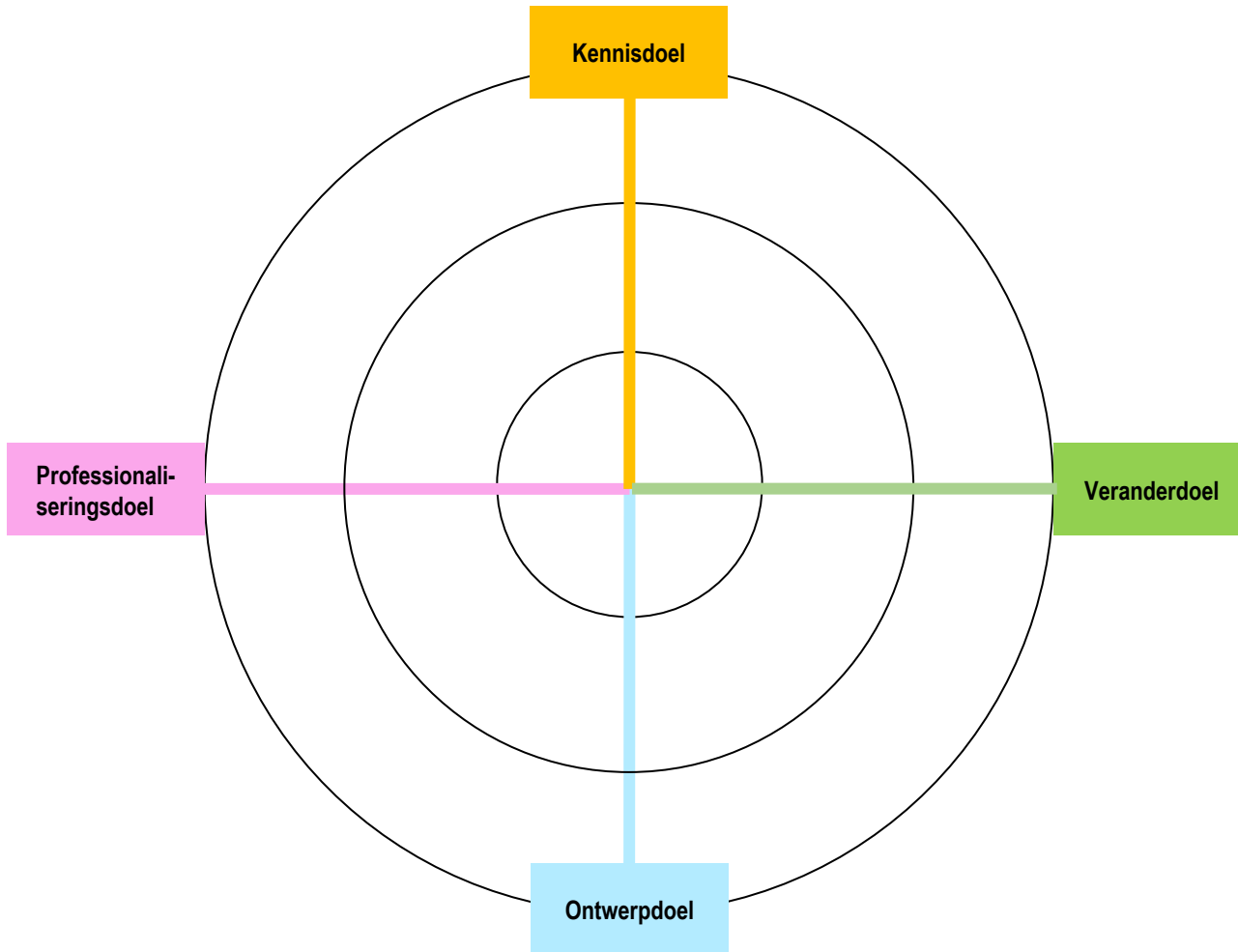
- Wees helder over:
 - Onderzoekend vermogen
 - Praktijkgericht onderzoek
 - Innovatie

Les 3: Binnen onderzoek is heel veel mogelijk

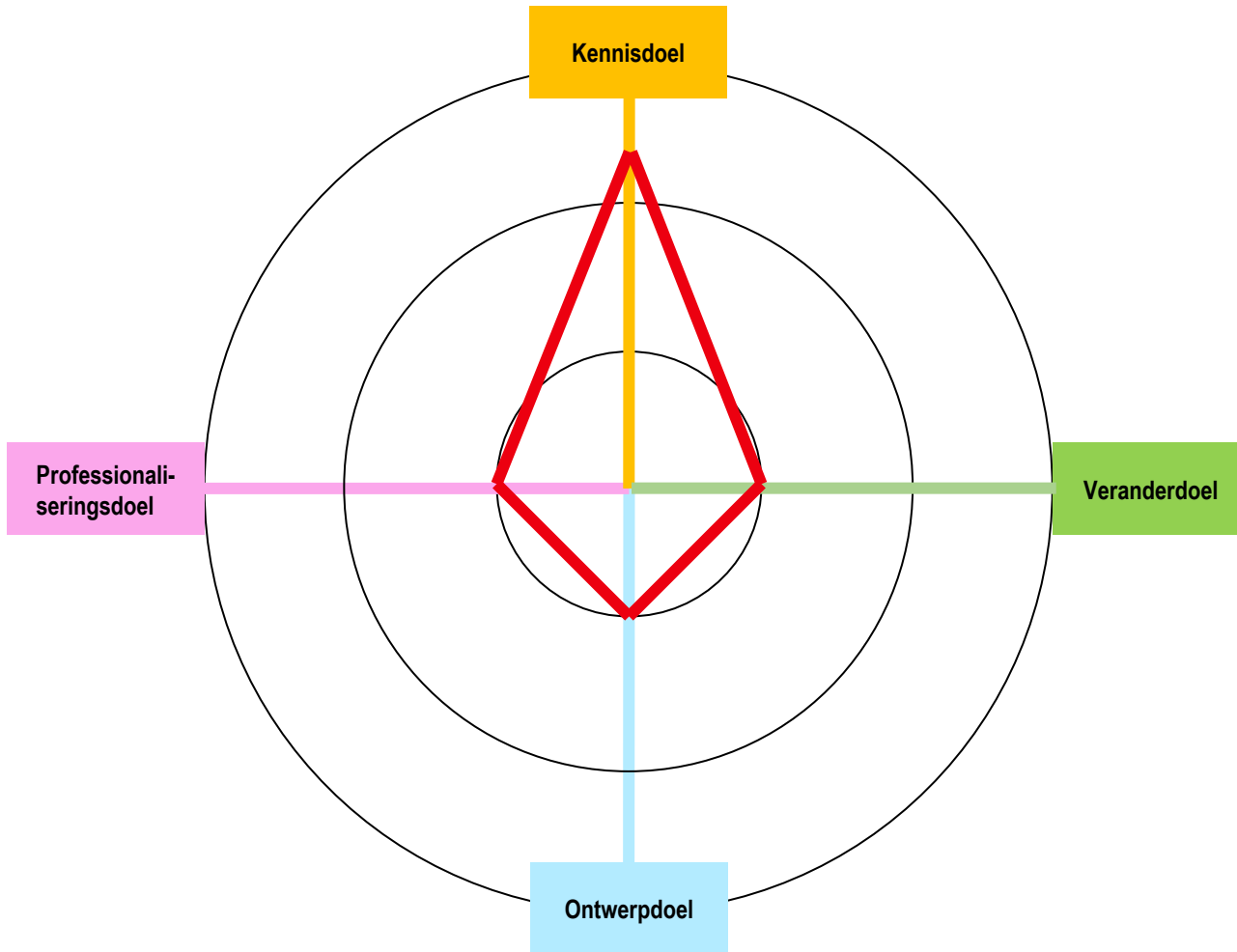
Vier soorten doelen in praktijkgericht onderzoek

- **Kennisdoel:** het ontwikkelen van generieke nieuw-voor-de-wereld kennis waar de praktijk iets aan heeft (*Kennisontwikkeling*)
- **Veranderdoel:** het stimuleren van verandering in een systeem (school, beleid, proces, cultuur etc.) (*Organisatieontwikkeling*)
- **Professionaliseringsdoel:** het stimuleren van het leren (aankomend) professionals (studenten, docenten, management, bestuurders, praktijkprofessionals, onderzoekers) (*Persoonsontwikkeling*)
- **Ontwerpdoel:** ontwikkelen van nieuwe hulpmiddelen, werkwijzen etc. die de praktijk kan gebruiken (*Productontwikkeling*)

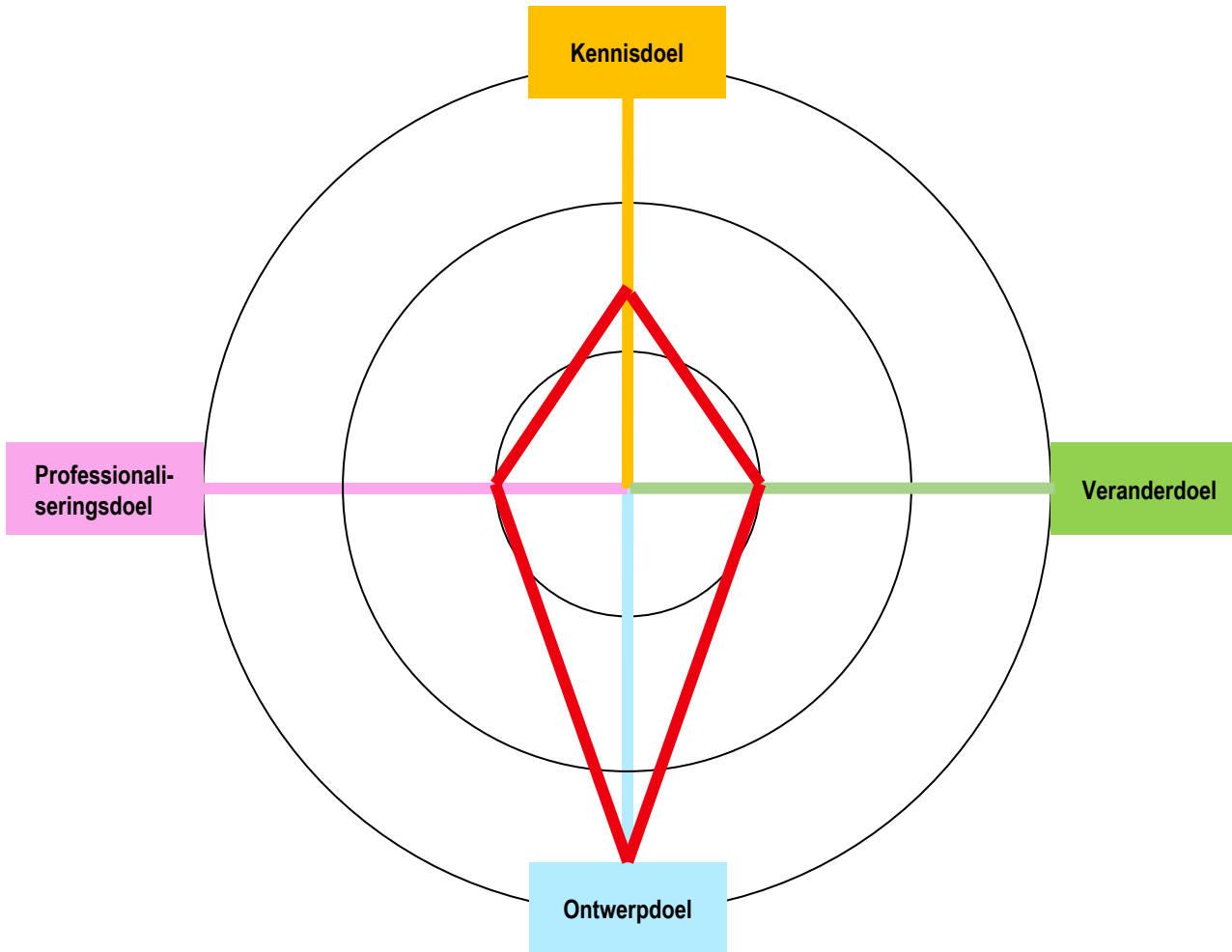
Wat is het profiel van uw
practoraat?

Het onderzoekscentrum

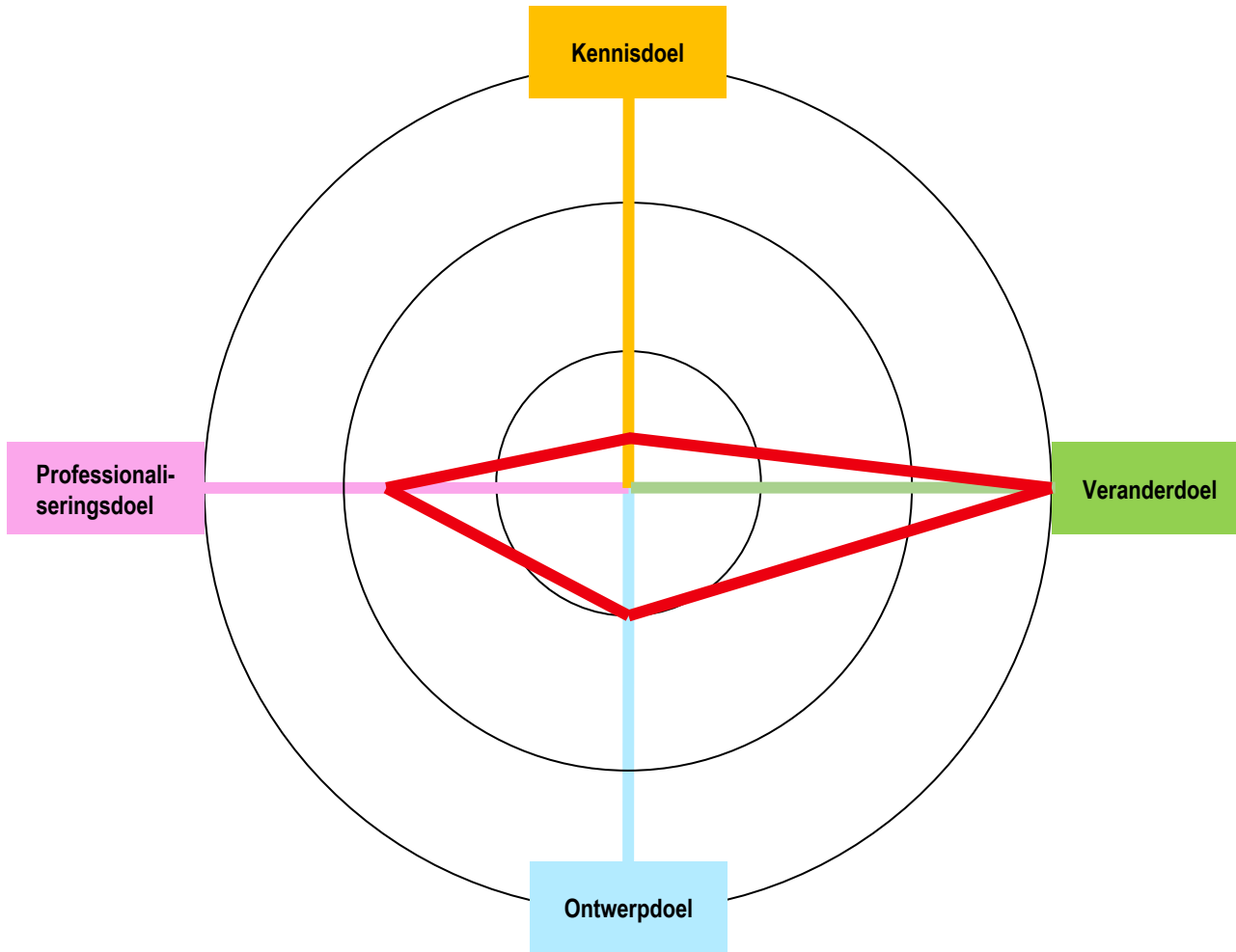
Wat is het profiel van uw
practoraat?

De toolontwikkelaars

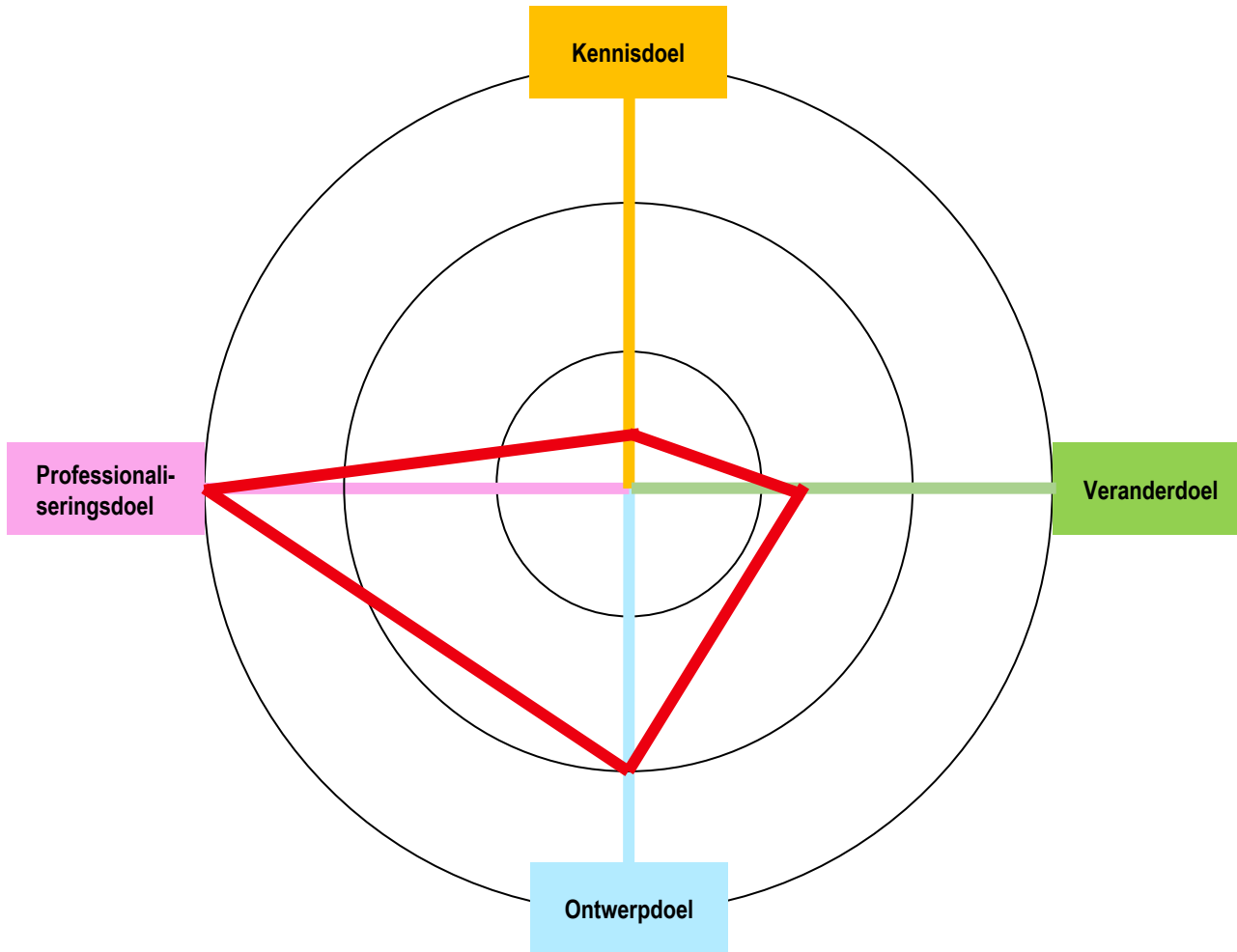
Wat is het profiel van uw
practoraat?

Het breekijzer

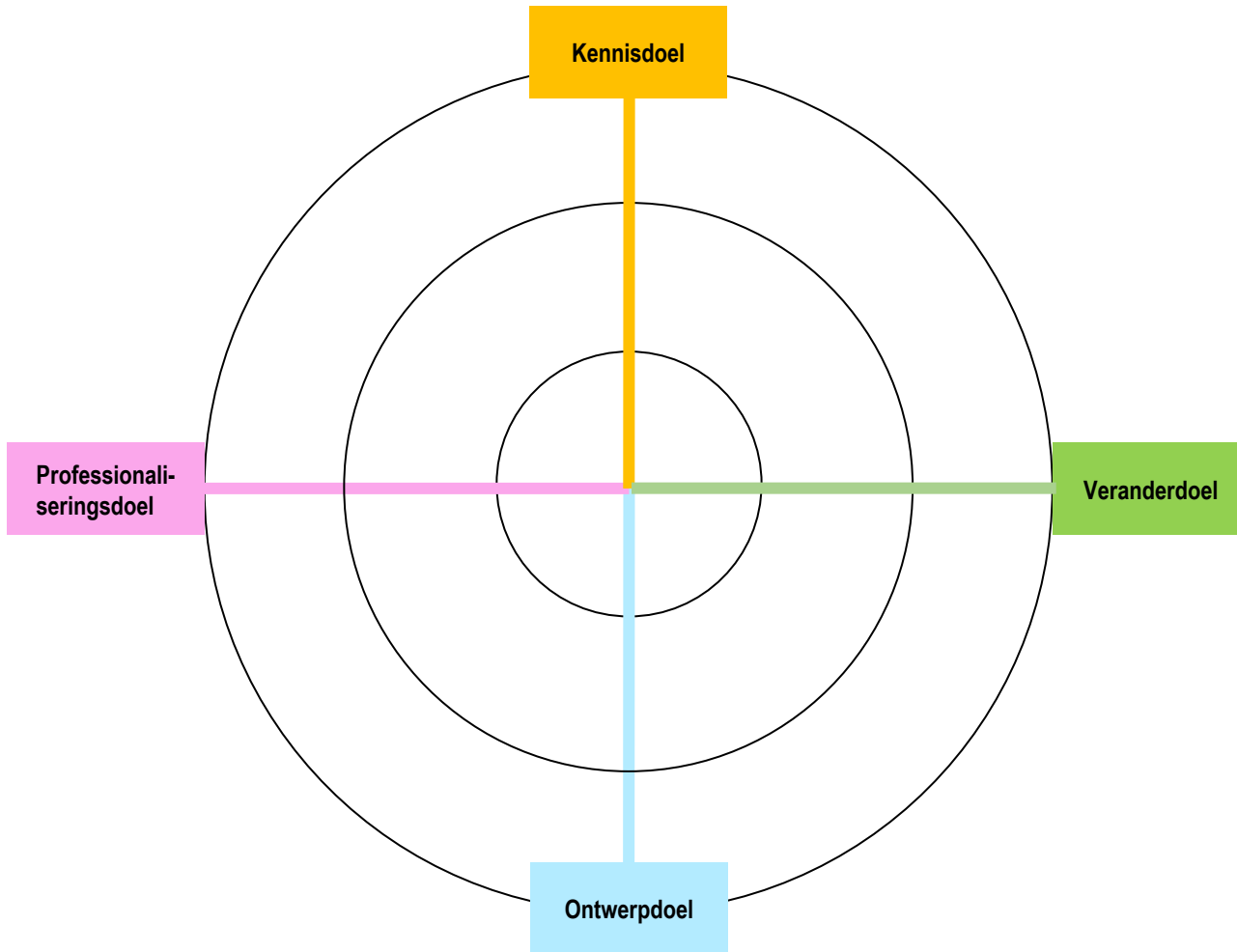

Wat is het profiel van uw
practoraat?

Het trainingscentrum

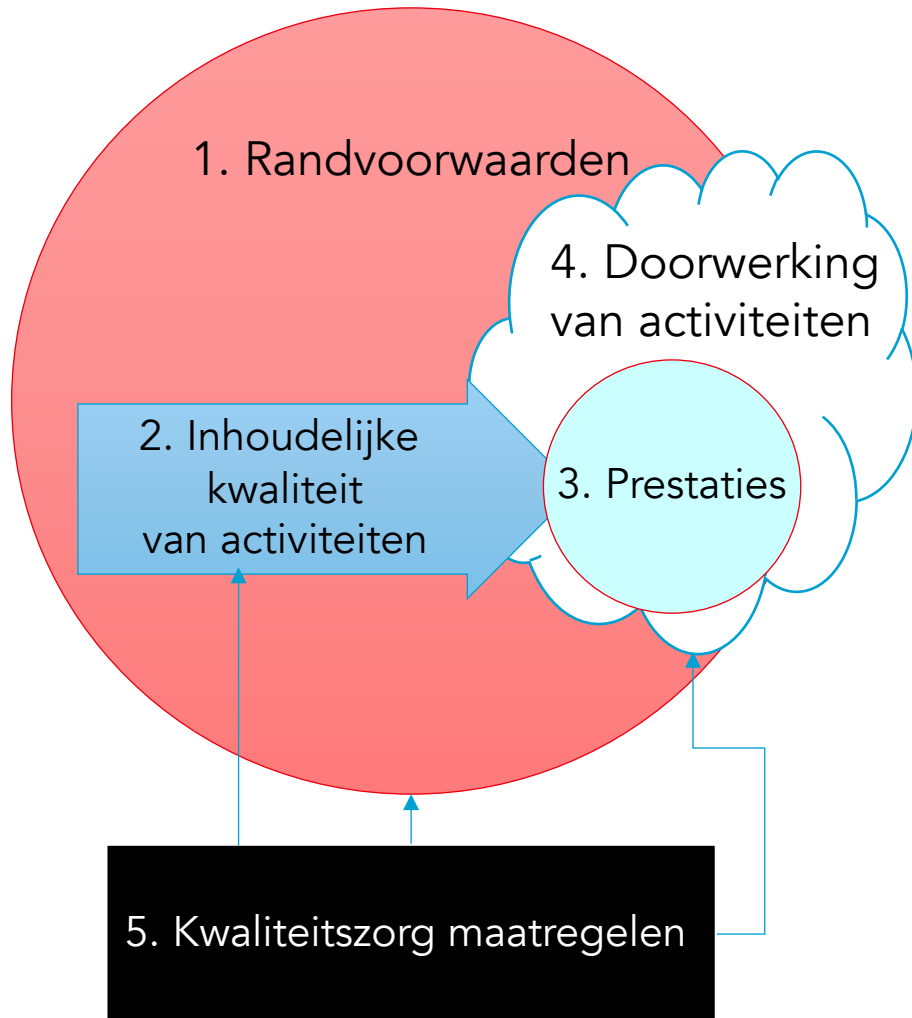

Les 4: Maak keuzes in doelen

- **Kennisdoel:** het ontwikkelen van generieke nieuw-voor-de-wereld kennis waar de praktijk iets aan heeft
- **Veranderdoel:** het stimuleren van verandering in een systeem (school, beleid, proces, cultuur etc.)
- **Professionaliseringsdoel:** het stimuleren van het leren (aankomend) professionals (studenten, docenten, management, bestuurders, praktijkprofessionals, onderzoekers)
- **Ontwerpdoel:** ontwikkelen van nieuwe hulpmiddelen, werkwijzen etc. die de praktijk kan gebruiken

Elementen van kwaliteitszorg

1. Randvoorwaarden:
 - Verbinding met de strategie
 - Positionering
 - Middelen
 - Bemensing
2. Inhoudelijke kwaliteit:
 - Praktisch relevant
 - Methodisch grondig
 - Ethisch verantwoord
3. Prestaties:
 - Volume
 - Aard
 - Kwaliteit
4. Doorwerking:
 - Activatie (wie is bereikt)
 - Relevantie (welke waarde wordt toegekend)
 - Gebruik
 - Verandering
5. Kwaliteitszorg maatregelen:
 - Vormen van reflectie en aanpassing
 - Peer reviews
 - Etc.

Kwaliteitszorg lectoraten: standaarden

Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 3e editie

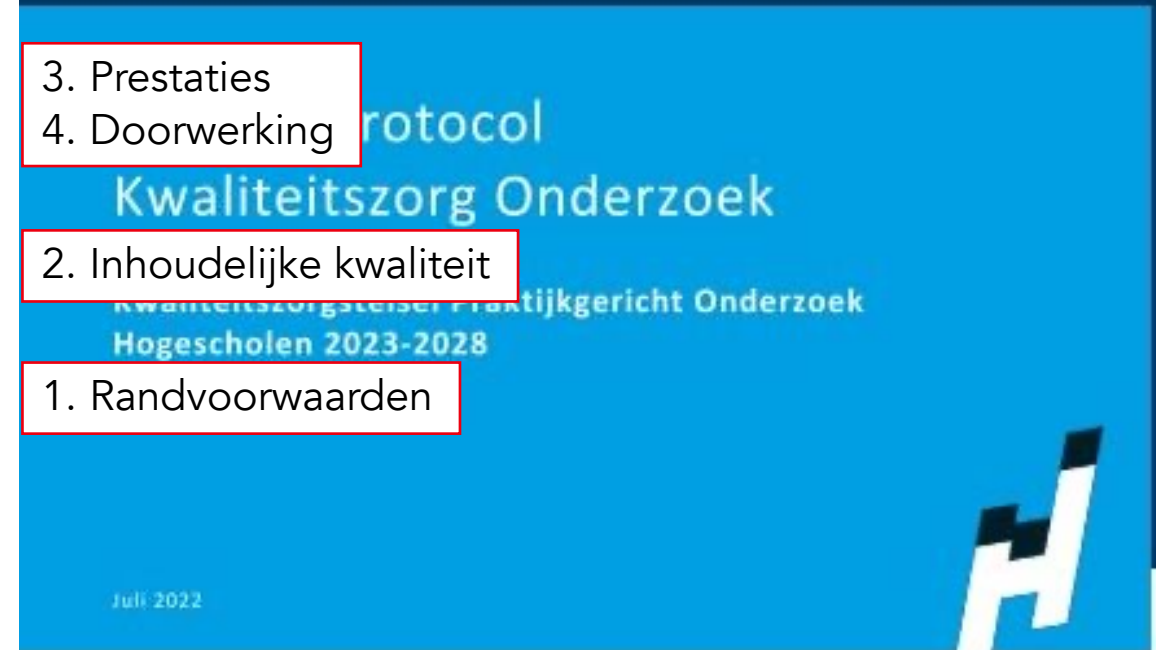
- **Standaard 1:** De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma
- **Standaard 2:** De onderzoekseenheid maakt zichtbaar wat de bijdrage is aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk en de bredere samenleving, het hoger beroepsonderwijs en het onderzoeksdomein
- **Standaard 3:** Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek
- **Standaard 4:** De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties, maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

1. Randvoorwaarden

3. Prestaties
4. Doorwerking

2. Inhoudelijke kwaliteit

1. Randvoorwaarden

Kwaliteitscriteria practoratzen

1. Randvoorwaarden

1. Randvoorwaarden

1. Randvoorwaarden

3. Prestaties
4. Doorwerking

1. Randvoorwaarden

2. Inhoudelijke kwaliteit

Kwaliteitscriteria voor de onderzoekscomponent in een practoraat

Les 5: houd het simpel

- Onderzoek is beperkt planbaar. Hanteer dus geen traditionele kwaliteitssystemen á la PDCA
- En organiseer inhoudelijke reflecties, reviews en gesprekken
- Gebruik hierbij een beperkt aantal standaarden

Les 6: Ontwikkel een doorwerkingsstrategie

Naam practoraat: Werkblad Doorwerkingsstrategie

1 Missie Wat is de missie van het practoraat?	4 Strategie Wat is de doorwerkingsstrategie?	Kennisontwikkeling Onderzoekstrategie:	Systeemontwikkeling Verandestrategie:	Persoonontwikkeling Professionaliseringsstrategie:	Productontwikkeling Ontwerpstrategie:
2 Doelgroepen Wat zijn de doelgroepen van de opleiding? Voor wie wil je publicatie bereikbaar zijn?	3 Gewenste doorwerking Welke waarde wil je aan hen toevoegen? Welke doorwerkingsverlangens?	5 Activiteiten Wat zijn de activiteiten die de doorwerking mogelijk maken?			
Beroepspraktijk & samenleving					
Onderwijs					
Wetenschap					
6 Randvoorwaarden en Do Well's Wat zijn de randvoorwaarden en Do Well's die ervoor zorgen dat de doorwerkingsstrategie kan worden uitgevoerd?	<input type="text"/>				

2021 | Practoraat Onderzoekend Vermogen Hogeschool Utrecht

- Wat is de missie van het practoraat? Waarvoor ben je op aarde?
- Wie zijn je doelgroepen?
 - Beroepspraktijk & Samenleving
 - Onderwijs
 - Onderzoeksdomein
- Welke waarde wil je aan hen toevoegen? (“Doorwerkingsverlangens”)
 - Bv docenten leren om burgerschapsonderwijs goed vorm te geven
- Wat is je strategie om dat te bereiken?
 - Kennisdoel
 - Veranderdoel
 - Professionaliseringsdoel
 - Ontwerpdoel

Voorbeeld Practoraat Brede Vorming

Missie: Brede vorming, in de vorm van 'Persoonsvorming' en 'Socialisering', een onlosmakelijk onderdeel maken van het middelbaar beroepsonderwijs.

Primaire doelgroep: Professionals in het onderwijs die met en voor studenten werken (opleidingsteams, ondersteunende diensten, management)

Doorwerkingsverlangens:

- Bewustzijnsontwikkeling dat het onderwijs niet enkel een kwalificerende taak heeft.
- Brede vorming coherent in alle lagen van de organisatie tot uitdrukking laten komen.
- Helpen creëren van een leeromgeving waarin de student kan ontwikkelen wat het leven de moeite waard maakt.
- Handvatten en tools ontwikkelen en bieden, waarmee brede vorming kan worden vormgegeven.
- Aanreiken van kennis, vaardigheden en houding voor brede vorming bij docenten en via hen bij studenten.

Voorbeeld Practoraat Brede Vorming

Doorwerkingsstrategie Persoonsontwikkeling:

1. starten bij bewustzijnsontwikkeling (zelfreflectie),
2. persoonlijk maken,
3. contexten creëren waarin brede vorming kan verschijnen,
4. geven van cursussen, trainingen, inspiratiesessies en interviews.

- Reflectief leren
- Ervaringsleren
- Sociaal leren

Voorbeeld Practoraat Brede Vorming

Doorwerkingsstrategie Organisatieontwikkeling

1. veranderkundige kijk als 'ontvouwen in plaats van implementeren' (stip op de horizon en die richting op bewegen zonder de hele weg te weten),
2. betrokkenheid bij visievorming en uitdragen van een visie,
3. optreden als bestuurlijk adviseur of kritische vriend.

Voorbeeld Practoraat Brede Vorming

Doorwerkingsstrategie Productontwikkeling:

1. altijd iets achterlaten in de vorm van materialisaties,
2. werken via co-design.

Voorbeeld practoraat Brede Vorming

Doorwerkingsstrategie Kennisontwikkeling:

1. actieonderzoek met/door een netwerk van onderzoekers,
2. werken met een broedplaats als denk- en ontwikkeltank,
3. werken met een onderzoeksagenda op basis van kernwaarden, 'Blikvanger' (onderzoek naar de betekenis en stand van zaken van brede vorming binnen ROC Friese Poort), en prioritering op basis van actualiteit.

LECTORALE REDE

De Voorbeschouwing

Over impact, valorisatie en doorwerking

Harry van Vliet

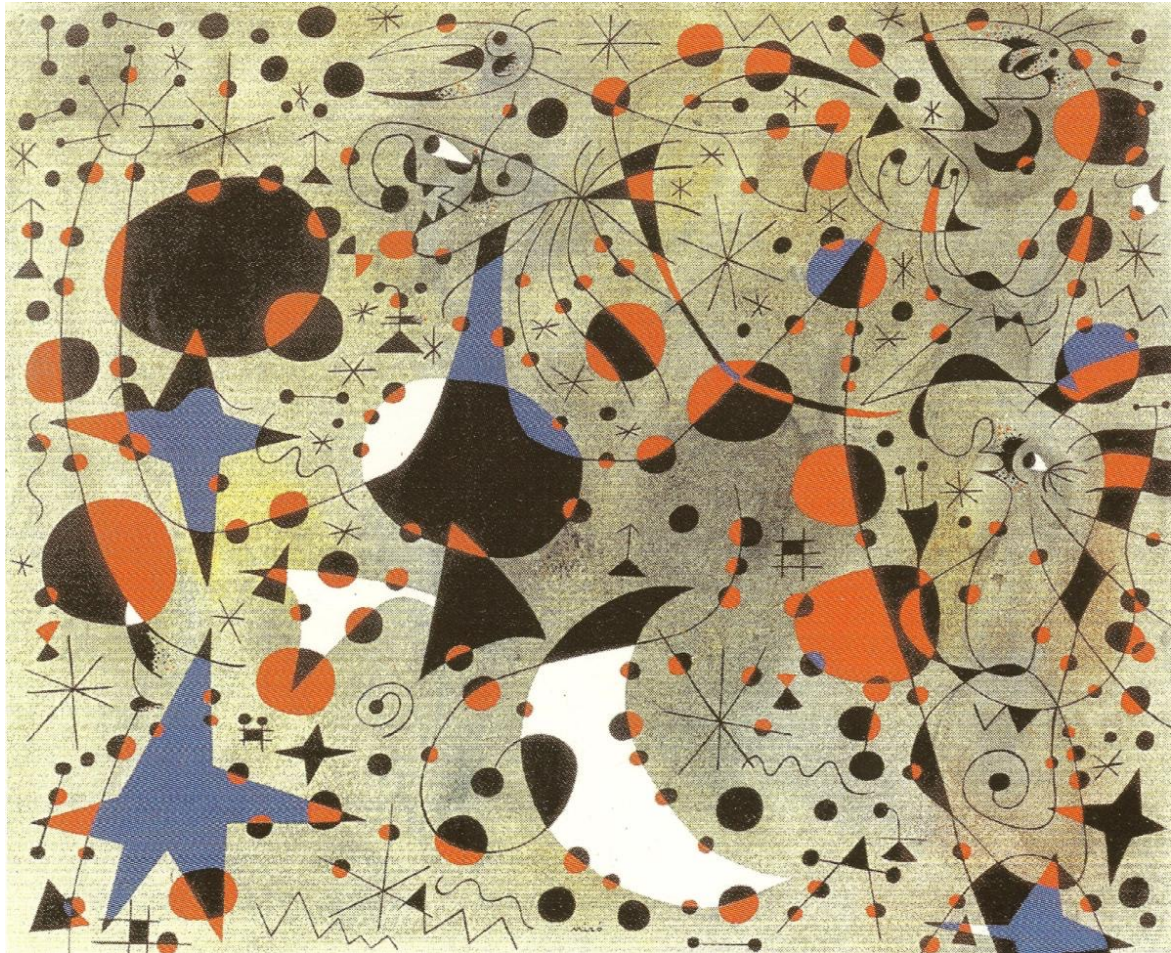
Lector Doorwerking
Praktijkgericht Onderzoek

Les 7: Toon doorwerking aan als small wins

	Beroeps- praktijk & Samenleving	Onderwijs	Onderzoeks- domein
Kennis- ontwikkeling			
Organisatie- ontwikkeling			
Persoons- ontwikkeling			
Product- ontwikkeling			

Ik help graag opruimen

Joan Mirós *Chant du rossignol*

Ursus Wehrli

Dank

Daan.andriessen@hu.nl

www.hu.nl

[@onderzoekcoach.nl](https://twitter.com/onderzoekcoach)

HIER KOMT ALLES SAMEN